

§ 229

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioehdotus 2023 ja taloussuunnitelmaehdotus 2023-2025

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle esityslistan liitteinä yksi (käyttötalous) ja kaksi (investoinnit) olevan vuoden 2023 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi liitteenä kolme olevan kaupunginhallituksen 27.6.2022 hyväksymän vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimisohjeet.

Samalla lautakunta edellyttää, että ensi vuoden talousarviossa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle varataan riittävät resurssit lainsäädäntöön ja kaupungin omiin päätöksiin perustuvan palvelutason ylläpitämiseksi yleisestä hintatasosta aiheutuvien kustannusten kasvusta huolimatta.

Lautakunta toteaa, että raami ja sen ulkopuolelle tässä esityksessä jätetty 14,9 miljoonan osuus eivät mahdollista kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen tarjoamista eivätkä koronapandemian jälkeisen oppimis- ja hyvinvointivielan purkua. Esitetyt 17 miljoonan leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että varhaiskasvatus- ja opetusryhmien kokojen kasvattaminen on viimesijainen tuottavuustoimi, sillä se voisi merkittävästi heikentää oppimistuloksia, oppimisympäristön turvallisuutta sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistuvien lasten ja henkilöstön hyvinvointia.

Lisäksi lautakunta vastustaa uuden sisäisen vuokramallin käyttöönottoa, mikäli se korottaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sisäisiä tilavuokrien nettokustannuksia nykyiseen vuokramalliin verrattuna enemmän keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Käsittely

Asian aikana oli kuultavana talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Mirita Saxberg: Lisätään uudeksi kappaleeksi päätösehdotukseen:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että varhaiskasvatus- ja opetusryhmien kokojen kasvattaminen on viimesijainen tuottavuustoimi, sillä se voisi merkittävästi heikentää oppimistuloksia, oppimisympäristön turvallisuutta sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistuvien lasten ja henkilöstön hyvinvointia."

Kannattaja: Veli-Pekka Dufva

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Mirita Saxbergin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Ted Apter: Lisäksi lautakunta vastustaa uuden sisäisen vuokramallin käyttöönottoa, mikäli se korottaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sisäisiä tilavuokrien nettokustannuksia nykyiseen vuokramalliin verrattuna enemmän keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ted Apterin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään uudeksi kappaleeksi päätösehdotukseen:

Lautakunta toteaa, että raami ja sen ulkopuolelle tässä esityksessä jätetty 14,9 miljoonan osuus eivät mahdollista kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen tarjoamista eivätkä koronapandemian jälkeisen oppimis- ja hyvinvointivelan purkua. Esitetyt 17 miljoonan leikkaukset eivät ole hyväksyttävissä.

Kannattaja: Sami Säynevirta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Nasima Razmyar: Lisäsehdotus uudeksi 2. kappaleeksi:

Samalla lautakunta edellyttää, että ensi vuoden talousarviossa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle varataan riittävät resurssit lainsäädäntöön ja kaupungin omiin päätöksiin perustuvan palvelutason ylläpitämiseksi yleisestä hintatasosta aiheutuvien kustannusten kasvusta huolimatta.

Kannattaja: Sini Korpinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Nasima Razmyarin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 KASKO Talousarvioehdotus 2023 final
- 2 KASKO TAE 2023 investoinnit
- 3 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023_2025 laatimisohteet_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle esityslistan liitteinä yksi (käyttötalous) ja kaksi (investoinnit) olevan vuoden 2023 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedoksi liitteenä kolme olevan kaupunginhallituksen 27.6.2022 hyväksymän vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimisohteet.

Esittelijän perustelut

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmaehdotuksessa vuosille 2023-2025 varaudutaan turvaamaan laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut kaupungin asukasmäärää nopeammin kasvavalle toimialan asiakasmäärälle.

Toimialan keskeiset painopisteet vuonna 2023 ovat: kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä, oppijoiden ja henkilöstön hyvinvointi, henkilöstön veto- ja pitovoiman parantaminen sekä lukemisen ja lukutaidon edistäminen.

Esitykseen ei sisälly erillisiä varauksia koronaepidemian mahdollisen jatkumisen ja siitä palautumisen aiheuttamiin kustannuksiin. Toimialalla on käytettävissä koronan palautumisen aiheuttamiin kustannuksiin vuosina 2022-2023 kaupungin erillisrahoitusta yhteensä 17 miljoonaa euroa, josta arviolta noin puolet käytetään vuonna 2022.

Talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen antamien laatimissohjeiden mukaisesti. Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen toteuttamiseksi ehdotus sisältää myös tuottavuustoimenpiteitä.

1. Kaupunginhallituksen antamat laatimissohjeet ja muut suunnittelun lähtötiedot

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.6.2022 vuodentalousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimissohjeet. Laatimissohje raameineen on liitteenä.

Talousarvioehdotuksen 2023 raami ja laatimissohjeet perustuvat:

- Yleisen talouskehitykseen ja sotepe-muutoksen huomioimiseen kaupungin verorahoituksessa 2023-2025
- Sotepe-muutoksen ja HKL:n yhtiöittämisen huomioimiseen strategian taloustavoitteissa (ml. sisäinen laskutus kaupungin ja sotepe:n välillä)
- Kaupunkistrategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sekä kokonaisinvestointien mitoittamisen tavoitteisiin (toiminnan ja investointien rahavirran taso sekä lainakannan kasvu)

Sotepe-muutos muuttaa toimialan talousarviorakennetta. Talousarviorakenteen muutokset esitellään kohdassa 2.

Laatimissohjeiden mukaan Helsinki toteuttaa vastuutaan julkisen talouden kestävyys turvaamisessa. Kaupunkistrategian mukaisesti vuoden 2023 raami perustuu valtuustokauden alussa käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä strategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. Strategian mukaisesti vuosittaiset talousarviot, ja sitä kautta tätä edeltävä talousarvioehdotuksen raami, eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotaso.

Vuonna 2023 väestönkasvuarvio on 0,6 % ja hintatason nousuarvio 2,48 %. Kun näistä vähennetään tuottavuustavoite 0,5 prosenttiyksikköä, menot saavat kaupunkitasolla kasvaa 2,58 % eli noin 53,7 miljoonaa euroa. Tästä kasvusta kohdentuu kuitenkin 7,7 miljoonaa euroa kaupunkitasoisten veloitteiden menokasvuun eli toimialojen kasvuun jää noin 46 miljoonaa euroa (+ 2,21 %).

Raami sisältää tavoitteen, että suunnitelmakaudella 2022-2025 kaupunkistrategian mukaisesti käynnistetään sellaisten konkreettisten uudistusten suunnittelu ja toimeenpano, jotka tuovat lisää tehokkuutta,

tuottavuutta, taloudellista liikkumavaraa ja voimavaroja kaupungin toimintaan.

Talousarvioehdotuksen rinnalla on valmistelussa (tila)vuokramallin muutos. Jos vuokramallia muutetaan vuoden 2023 alusta, sen kustannusvaikutukset huomioidaan laatimisoheiden mukaan teknisinä muutoksina lautakuntien talousarvioehdotusten päälle.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suurimmin lisää kustannuksia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palvelut ovat tällaisia palveluita. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan talousarvioehdotuksissa huomioidaan kaupunkistrategian kirjaus, että väestönkasvun

osalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden väestönkasvua kuvaavana parametrimina käytetään ikäryhmäkohtaista kasvua. Talousarvioehdotuksessa on huomioitu se, että toimialan asiakasmäärä kasvaa tuottavuustavoitteen laskentakaavassa käytettyä kaupungin kokonaisväestön kasvua hieman enemmän.

Toimialan asiakasmäärien ennakkoinnin pohjana on käytetty uutta kesäkuussa valmistunutta kaupungin väestöennustetta. Laatimisessa on käytetty myös kaupunginkanslian ylläpitämiä suunnittelun yhteisiä pohjatietoja. Näihin sisältyvät mm. hintatason muutosarviot, tilavuokrat ja kaupungin digiperustan kustannukset toimialoille. Lisäksi toimiala on tehnyt talousarvioehdotuksen pohjaksi analyysin toimintaympäristön muutoksista, kuten lainsäädännön muutoksista ja muutosten kustannusvaikutuksista

2. Talousarviorakenteen muutokset kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttötalouden määrärahat ja kaantuvat vuoden 2023 talousarviossa kolmeksi valtuustoon nähden erikseen sitovaksi talousarviokohtaksi:

- Kaupungin palvelut
- Sotepelle tuotettavat palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta
- Avustukset ja korvaukset

Ensimmäinen talousarviokohta sisältää kaupungin itse järjestämien palvelujen määrärahat ja tulot. Tämä talousarviokohta on bruttobudjetoitu eli valtuustoon nähden sitova taso ovat kokonaisuudet. Sitovia menoja ei saa ylittää, vaikka tulot ylittäisivätkin talousarvion.

Sotepelle tuotettavien palvelujen muun ulkoisesti rahoitetun toiminnan talousarviokohdan valtuustoon nähden sitova taso on toimintakate eli se on nettobudjetoitu talousarviokohta: menoja voi kertyä saatavien tulojen verran. Talousarviokohtaan budjetoidaan palvelut, joiden tuottamiskustannukset toimiala laskuttaa jatkossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta. Näitä ovat oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan ja lomatoiminnan palvelut. Toimintaan osoitetut määrärahat perustuvat valtion toiminnalle osoittamaan määrärahaan. Lisäksi tälle talousarviokohdalle kohdennetaan ulkopuolisella hankerahoituksella järjestettävän toiminnan tulot ja menot, jotka ovat talousarvioehdotuksessa 0 euroa ja jotka kirjaantuvat talousarviovuoden aikana tuloihin ja menoihin ulkoisen rahoituksen saamisen ja käytön mukaisesti.

Avustusten ja korvausten talousarviokohdan valtuustoon nähden sitova taso on menot. Talousarviokohdan määrärahoista maksetaan perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuki ja kotihoidon tuki, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset sekä muita yksittäisiä avustuksia. Talousarviokohdalle kootaan myös yksityisten koulujen vuokramenot, joita talousarvioehdotuksessa ei ole vielä huomioitu. Muille kasvatuksen ja koulutuksen palvelujen tuottajille maksettavien menojen eriyttäminen kaupungin oman toiminnan menoista parantaa menojen läpinäkyvyyttä.

3. Painotukset suunnittelukaudelle 2023-2025 ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023

3.1. Kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttaminen

Toimialalla on tunnistettu neljä keskeistä asiaa, joilla Kasvun paikka -kaupunkistrategiaa toteutetaan ja viedään eteenpäin vuosina 2023–2025. Edistettävät asiat ovat: 1. Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä, 2. Hyvinvointi, 3. Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä sekä 4. Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin. Lisäksi keskeistä on tuottavuuden parantaminen sekä strategiset tavoitteet Helsingin koulutuksen kehittämiseksi vuoteen 2030.

3.2. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023

Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat kaupunkistrategiaan ja niitä on valmisteltu toimialalla laajasti henkilöstöä osallistaen.

Talousarvioehdotukseen sisältyy kaksi sitovaa toiminnallista tavoitetta:

Tavoite 1. Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa. Tämä tavoite on myös koko kaupungin yhteinen hy-

vinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisen tavoite. Tavoitteen toteutumisesta seurataan kahdella (perusopetus ja lukiokoulutus) mittarilla.

Mittari 1: Peruskouluissa opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti. Peruskouluista vähintään 80 % käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti:

- vuosiluokkien 1—6 ja 7—9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla
- vuosiluokkien 1—9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla (toinen vuosiluokka on oltava luokka-asteilta 1—6 ja toinen luokka-asteilta 7—9).

Koulu päättää, mikä vuosiluokka kokonaisuudessaan (esim. kaikki 1.vuosiluokan oppilaat) käyttää valittua ohjelmaa.

Mittari 2: Lukiokoulutuksessa yhteisöllisyyttä rakennetaan lukioissa määrätietoisesti. Itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus on laskenut pitkään. Tavoitteena on, että lasku pysähtyy ja osuus pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyn tasolla (45,5 %). Tavoitteen saavuttamiseksi jokaisessa lukiossa toteutetaan monialaista verkostoyhteistyötä arjen toiminnassa. Esimerkiksi hyvinvointikahviloissa kohdataan opiskelijoita matalalla kynnyksellä sekä vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vähennetään yksinäisyyttä.

Tavoite 2. Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.

Tavoitteen toteutumista seurataan varhaiskasvatuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteisellä mittarilla.

Mittari: Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 % vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Tavoitteen saavuttamiseksi varhaiskasvatuksessa ja Stadin AO:ssa sovitaan toimenpiteistä, joilla kannustetaan ja mahdollistetaan ei-kelpoisia lastenhoitajia aloittamaan kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa.

Lisäksi toimialalla on kolme kaupunkiyhteistä toiminnallista tavoitetta mittareineen:

- turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä kohentamalla ja palveluita kehittämällä
- käyttötalouden tuottavuustavoite

- ikäihmisten liikkumista edistävä hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) tavoite.

4. Käyttötalouden talousarvioehdotus

Menojen osalta valmistelun lähtökohtana on ollut kaupunginhallituksen laatimisoheissa määritellyt laskentaperiaatteet koko kaupungin raamille. Raami perustuu kaupunkistrategian vastuuperiaatekaavaan: kaupungin käyttötalousmenot saavat kasvaa enintään väestönkasvun (arvio + 0,6 %) ja hintatason nousun (+ 2,48 %) vähennettynä 0,5 % tuotavuustavoitteella. Tällä kaavalla kaupungin kokonaismenot saavat kasvaa 2,58 %.

Tästä kasvuvarama varataan kaupunkiyhteisiin menoihin 0,37 prosenttiyksikköä, minkä jälkeen toimialojen kasvuvaramaksi jää 2,21 %. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä tarkoittaisi 29,5 miljoonan euron kasvuvarama menoissa.

Edellä oleva laskelma on tehty mekaanisesti laatimisoheiden laskentaperiaatteilla olettaen, että taloudellinen liikkumavara kohdennetaan kaikkiin kaupungin toimintoihin tasaisesti. Kaupunkistrategian ja laatimisoheiden mukaisesti toimintamenojen kasvua kohdennetaan kuitenkin erityisesti peruspalveluihin (kuten kasvatus- ja koulutuspalveluihin), joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärän ennakoitaan kasvavan varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa noin 720 asiakkaalla eli noin 0,7 %. Tämä on siis hieman kaupungin kokonaisasukasmäärän kasvua enemmän. Tämä lisäisi laskennallista menokasvuvarama noin 1,3 miljoonalla eurolla. Talousarvioehdotus perustuu tähän asiakasmäärän kasvuun pohjautuvaan raamilaskelmaan.

	TA 2022	TAE 2023				Muutos	
		Yhteensä	Oma	Sotepe	Av ja korv	Euroa	%
Tulot	45 920	69 720	45 920	23 800	0	23 800	51,8%
Menot	1 335 798	1 381 534	1 193 465	23 800	164 269	45 736	3,4 %
Toimintakate	-1 289 878	-1 311 814	-1 154 533	0	-164 269	-21 936	1,7 %

Toimialan tulot kasvavat 23,8 miljoonalla eurolla eli noin 52 prosentilla. Kasvu johtuu siitä, että toimiala laskuttaa jatkossa sotepe-toimialalta oppilas- ja opiskelijahuollon sekä kehitysvammaisten palvelujen kustannuksia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa määrärahatarve kasvaa 45,7 miljoonalla eurolla eli 3,4 %. Toimialan talousar-

vioesitys ylittää edellä kuvatun laskennallisen raamin 14,9 miljoonalla eurolla.

Ylityksen perusteena ovat:

- Lakisääteiset muutokset palvelutasossa (3,8 miljoonaa euroa)

Kustannusvaikutuksiltaan merkittävimmät lakisääteiset muutokset liittyvät varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutokseen ja kolmiporlaiseen tukeen lapsille (1,9 miljoonaa euroa) sekä kehitysvammaisten ip-toiminnan ja oppilas- ja opiskelijahuollon lakisääteisiin resurssimuutoksiin (1,9 miljoonaa euroa).

- Vuokrien vastuuperiaatekaavan huomioivaa korkeammat indeksikorotukset (5,2 miljoonaa euroa)

Kaupunkiympäristön toimiala ilmoittaa talousarviovalmistelua varten toimialoille arvionsa tulevan vuoden vuokrista. Kaupunkiympäristön ilmoituksen mukaan ylläpitovuokriin ja kaupungin muilta vuokraamien tilojen vuokriin tehdään 7,8 % indeksikorotus eli hintatason nousuun perustuva korotus. Toimialojen määrärahat mitoitetaan vastuuperiaatekaavalla kaupunginhallituksen antamissa laatimishojeissa 2,48 % hintatason nousuarviolla. Euromääräisesti edellä mainittu 7,8 % indeksitarkistus tarkoittaisi toimialalle noin 5,2 miljoonan euron lisämenoa sopeuttavaksi toiminnasta. Talousarvioehdotukseen on sisällytetty tämä vastuuperiaatteen ylittävä indeksikorotus, mutta sopeuttamatta näitä lisämenoja vastuuperiaatteen sallimaan menokasvuun.

- Kaupungin digiperustan kustannusten kasvu 3,2 miljoonaa euroa

Kaupungin yhteisten suunnittelutietojen mukaan toimialan maksut kaupungin digiperustalle kasvaisivat ensi vuonna 3,2 miljoonalla eurolla verrattuna tämän vuoden talousarvioon. Toimiala ei ole tilannut kaupungin digiperustalta uusia palveluita. Toimialan lähtökohtana on, ettei digiperustan mahdollista menokasvua tule rahoittaa perustoiminnan resursseja supistamalla eli ne tulee huomioida vastuuperiaatteen ylittävinä menoina.

- Vuosien 2024-25 tuottavuustoimenpiteiden luoma liikkumavara 2,9 miljoonaa euroa

Kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki on käynnistänyt erityisesti kaupungin liikelaitoksissa tuottavuusohjelmia, joiden tavoitteena on luoda liikkumavaraa kohdistettavaksi tuottavuustavoitteen toteuttamiseen ja palveluiden parantamiseen.

Suoraan kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan vaikuttaa Palvelukeskus Helsingin Palke 2025 – kehittämisohjelma, jolla tavoitellaan merkit-

tävää tuottavuuden parantumista vuoteen 2025 mennessä. Toimialan arvion mukaan tuottavuusohjelma tuottaa toimialan ostamissa tukipalveluissa vuonna 2024 vajaan 1,9 miljoonan euron menosäästön.

Vuoden 2022 talousarvion mukaisesti toimiala laajentaa varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalveluiden kilpailutusta asteittain vuosina 2022-2024. Kilpailutuksen laajentumisen synnyttämät vuosisäästöt kasvavat noin 0,5 miljoonalla eurolla vuodessa ollen vuonna 2025 yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Näistä on huomioitu talousarvioehdotuksessa 1.0 miljoonaa euroa.

- Kustannuksia vähentävät muutokset

Oppivelvollisuuden laajenemisen aiemmin arvioitua pienemmät kustannukset vähentävät edellä mainittuja kustannuksia 0,25 miljoonaa euroa.

4.1. Menoja kasvattavat tekijät

Toimialan menoissa on varauduttu kasvavan asiakasmäärän palvelutarpeisiin, vuokrien korotuksiin, hintatason yleiseen nousuun, kaupungin digiperustan menojen kasvuun sekä lakisääteisten velvoitteiden lisääntymiseen. Seuraavassa on eritelty esityksen 45,7 miljoonan euron menokasvun keskeiset syyt.

4.1.1. Vuokramenojen kasvu (+ 24 miljoonaa euroa)

Talousarvioehdotuksen vuokravaraukset perustuu kaupungin linjausten mukaisesti kaupunkiympäristön toimialan ilmoittamaan arvioon vuoden 2023 vuokrista. Ilmoituksen mukaan vuokrat olisivat vuonna 2023 noin 305,1 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaisi noin 33 miljoonan euron eli 12,2 % kasvua toimialan tilavuokriin. Tähän sisältyy edellä todettu 7,8 % indeksikorotus ylläpitovuokriin ja kaupungin muilta vuokraamien tilojen vuokriin.

Kaupunkiympäristön toimialan arvioon ensi vuoden vuokrista ei ole sisällytetty vuokramenojen vähennyksenä tämän vuoden talousarvioon sisällytettyä 8,8 miljoonan euron vähennystä. Tämä vähennys perustui kaupunkistrategian kirjaukseen tilavuokrien määräytymisperiaatteiden kehittämisestä, jotta vältetään vuokrien liian voimakkaasta noususta johtuva palveluiden heikkeneminen. Vähennyksen tulisi vuokrien edelleen kasvaessa olla vuonna 2024 suurempi, kuin vuoden 2023 vähennys. Toimiala on kuitenkin tehnyt talousarvioehdotuksen vuokramäärärahoihin varovaisuuden periaatteella tämän vuoden suuruisen vähennyksen eli 8,8 miljoonaa euroa verrattuna toimialalle ilmoitettuun vuokramäärärahatarpeeseen. Näin ollen kokonaisvaraus kasvaa 24 miljoonaa euroa eli 8,8 % verrattuna vuoteen 2022.

4.1.2. Hintatason yleinen nousu (23,7 miljoonaa euroa)

Hintatason yleiseen nousuun on varauduttu henkilöstömenoissa 1,9 % ja muissa menoissa pois lukien kaupungin sisäiset vuokrat 2,48 % kaupungin yhteisen tietopohjan mukaisesti. Sisäisten vuokrien hintatason nousuun perustuva indeksitarkistus sisältyy kohdan 4.1.1. vuokra-
menojen kasvuarvioon.

4.1.3. Asiakasmäärän kasvu (+ 7,4 miljoonaa euroa)

Toimialan asiakasmäärän ennakoitaan kasvavan noin 720 asiakkaalla eli 0,7 % vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Asiakasmäärän kasvu ylittää hieman kaupungin kokonaisasukasmäärän kasvun. Kasvua tapahtuu perusopetuksessa vajaalla 900 oppilaalla ja lukiokoulutuksessa vajaalla 500 opiskelijalla verrattuna vuoden 2022 talousarvioon. Varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärän ennakoitaan laskevan 670 lapsella, mutta varhaiskasvatuspalvelujen sisällä tapahtuu siirtymää: omien päiväkotien lapsimäärän ennakoitaan kasvavan 130 lapsella ja yksityisen hoidon tuen lapsimäärän noin 370 lapsella. Yksityisen hoidon tuen lapsimäärän kasvu perustuu olettamukseen, että tuen nostaminen lisää palvelun kysyntää. Vastaavasti lapsimäärän ennakoitaan laskevan kotihoidon tuen lapsissa noin 1 000 lapsella.

4.1.4. Kaupungin digiperustan menokasvu (+ 3,2 miljoonaa euroa)

Kaupungin digiperustan veloitukset kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta kasvavat kaupungin yhteisten suunnittelutietojen mukaan 3,2 miljoonaa euroa verrattuna kuluvaan vuoteen.

4.1.5. Lakisääteiset veloitteet (+ 3,8 miljoonaa euroa)

Kustannusvaikutuksiltaan merkittävimmät lakisääteiset muutokset liittyvät varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutokseen ja kolmipor-
taiseen tukeen lapsille (1,9 miljoonaa euroa) sekä kehitysvammaisten ip-toiminnan ja oppilas- ja opiskelijahuollon lakisääteisiin resurssimuu-
toksiin (1,9 miljoonaa euroa).

4.1.6. Yksityisen hoidon tuen lisäkorotus (+ 1,7 miljoonaa euroa)

Yksityisen hoidon tukea korotettiin vuoden 2022 talousarviossa noin 1 miljoonalla eurolla syksystä 2022 alkaen. Korotus kertaantuu kokovuot-
tisena noin 2 miljoonaksi euroksi vuonna 2023.

Talousarvioehdotukseen 2023 sisältyy yksityisen hoidon tuen lisäkorotus noin 0,7 miljoonalla eurolla (17 €/kk/lapsi). Näiden korotusten avulla pyritään pysäyttämään yksityisen hoidon asiakasmäärä lasku ja kääntämään se nousuun monipuolisen palvelutarjonnan turvaamiseksi.

Korotus voidaan panna toimeen arviolta 3-4 kuukauden kuluttua päätöksen tekemisestä, eli maaliskuusta 2023.

4.1.7. Kaupunkistrategian toteuttaminen ja muut toiminnalliset muutokset (+5,0 miljoonaa euroa)

Kaupunkistrategiaan liittyviä ja muita toiminnallisia lisäpanostuksia ovat:

- varhaiskasvatuksen pätevöittämisskoulutukset 1 miljoonaa euroa
- nopean avun ja palveluohjauksen yksikkö 2,0 miljoonaa euroa
- perusopetuksen kouluvalmentajat 0,7 miljoonaa euroa
- kaksikielinen opetus 0,5 miljoonaa euroa
- varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yksikkörakennemuutokset 0,5 miljoonaa euroa sekä
- s2-opetus vapaassa sivistystyössä 0,3 miljoonaa euroa.

4.1.8. Jo käynnistetyt tuottavuustoimenpiteet (- 5,6 miljoonaa euroa)

Talousarvioehdotuksessa on huomioitu tukipalvelujen kustannussäästöt, jotka syntyvät varhaiskasvatuksen tukipalvelujen kilpailutuksen laajentamisesta sekä palken tuottavuusohjelman kautta.

Tukipalvelujen kilpailutuksen laajentumisesta on arvioitu saavutettavan noin 0,5 miljoonan euron säästö. Palken tuottavuusohjelman säästöiksi on arvioitu noin 3,4 miljoonaa euroa. Tästä merkittävä osa syntyy yhdistelmätyön (ruoka- ja siivouspalvelut) lisäämisen kautta, minkä mahdollisti päiväkotiapulaisten siirto palvelukeskuksen työntekijöiksi. Lisäksi säästöjä syntyy muilla jo käynnistetyillä tuottavuustoimenpiteillä, kuten Stadin ammattiopiston osaamiskeskuksen integroinnilla osaksi perustoimintaa

4.2. Uudet tuottavuustoimenpiteet

Talousarvioehdotus pohjautuu kaupunginhallituksen antamien laatimissohjeiden mukaisesti vastuuperiaatteeseen. Osa menolisäyksistä on kuitenkin jätetty ehdotuksessa vastuuperiaatteen ulkopuolelle edellä kerrotuin perustein. Tästä huolimatta vastuuperiaatteeseen sisällytetyt menokasvutarpeet ylittävät tuottavuuskaavan salliman menokasvun.

Tämän hetkinen arvio on, että vastuuperiaatteen toteuttaminen edellyttää toimialalta mittaluokaltaan noin 17 miljoonan euron tuottavuustoimenpiteitä menokasvun hillitsemiseksi. Määrän arviointi on tällä hetkellä hyvin vaikeaa, koska siihen vaikuttaa olennaisesti mm. hintatason nousu, jonka ennakoitiin on tällä hetkellä maailmantilanteesta johtuen hankalaa. Arvio täsmennetään tulosbudjettiin.

Tuottavuustoimenpiteiden lähtökohtana on kuntalaisten laadukkaiden lakisääteisten kasvatus- ja koulutuspalveluiden turvaaminen. Tuottavuuteen voidaan vaikuttaa muun muassa opetusryhmien kokoa ja määrää säätelemällä ja tehostamalla tilankäyttöä. Menokasvua voidaan hillitä myös vähentämällä opetustarjontaa. Tuottavuustoimenpiteistä päätetään tulosbudjetin yhteydessä.

Toimiala on käynnistänyt kesäkuussa ulkoisen tuottavuusselvityksen varhaiskasvatuspalveluista, jonka osalta toimiala saa toimenpideehdotukset syyskuun loppuun mennessä. Ne ovat siis käytettävissä tulosbudjettivalmistelussa. Tavoitteena on tehdä vastaava selvitys toimenpide-ehdotuksineen kaikista toimialan kasvatus- ja koulutuspalveluista sekä hallinnosta vuoden 2023 loppuun mennessä.

4.3. Menot, joihin talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu

Henkilöstön virkistyssetelin käyttöönotto on kannatettavaa, mutta tarvittavaa määrärahaa ei voida ottaa toimialan perustoimintojen määrärahoista. Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu virkistyssetelin käyttöönottoon.

Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa ei ole enää varauksia varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon käynnistämistukeen. Ehdotuksessa ei myöskään ole varauduttu mahdolliseen kaupungin vuokramallin muutokseen.

5. Irtaimen omaisuuden talousarvioehdotus (investoinnit)

Irtaimen omaisuuden määrärahoihin esitetään 6,5 miljoonan euron lisäystä.

Tästä tietotekniikkahankintojen osuus on 3,1 miljoonaa euroa. Lisäys kohdentuu pääasiassa tietokoneiden hankintoihin sekä oppimisanalytiikkaan.

Muissa hankinnoissa suurimmat lisäykset ovat varautuminen pienten toiminnallisten hankkeiden lisätarpeeseen miljoonalla eurolla, Stadin Ammattiopiston tekniikan alan laitehankintoihin 0,8 miljoonalla eurolla sekä Myllypuron kampukselle tuleviin laite- ja kalustohankintoihin noin 1,6 miljoonalla eurolla.

	TA 2022	TAE 2023	Muutos euroa	%
Tietotekniikka	15 000	18 141	3 141	20,9 %
Muut hankinnat	12 060	15 460	3 400	28,2 %
Yhteensä	27 060	33 601	6 541	24,2%

6. Talousarvioehdotuksen vaikutusten arviointi

Liitteenä oleva talousarvioehdotus sisältää ehdotuksen vaikutusten arvioinnin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 KASKO Talousarvioehdotus 2023 final
- 2 KASKO TAE 2023 investoinnit
- 3 Vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raami sekä talousarvio ja talous-suunnitelmaehdotuksen 2023_2025 laatimisohteet_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 201

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

13.09.2022

Asia/2

06.09.2022 Pöydälle

Asian aikana oli kuultavana yksikön päällikkö Carola Harju, tietohallintopäällikkö Soili Haapala ja talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi. Asiantuntijat poistuivat kokouksesta kuulemisensa jälkeen.

Pöydällepanoehdotus:

Nasima Razmyar: Pyydän pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Nasima Razmyarin ehdotuksesta panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi